

NY ISHOCKEYHALL TIL TØNSBERG VIKINGS

Forarbeid Masteroppgave,
Master i Arkitektur, vår 2014

A v K r i s t i a n B o r r e b æ k

Forarbeid Masteroppgave,
Master i Arkitektur, vår 2014.

Av Kristian Borrebæk
Veileder: Ole Jørgen Bryn
Bi-veileder: Jürgen Johner

Introduksjon	6
Bakgrunn	8
Tomten	10
Tilgjengelighet	11
Synergi/Energi/Drift/Miljø	13
Oppgaven	14
Arkitektoniske problemstillinger	15
Intensjon	16
Overordnet mål/premisser	17
Veiledene romprogram	18
Fremdriftsplan	20
Metode	20
Kilder	22

Ishockeyklubben Tønsberg Vikings har siden denne sesongen spilt i GET-ligaen (Eliteserien i ishockey for menn). Med opprykket til GET fulgte en rekke krav om utbedringer av ishallen fra Norges Ishockeyforbund (NIHF). Som en konsekvens av dette har det vært jobbet frem et prosjekt med en utvidelse av den eksisterende ishallen. Likevel mangler dagens ishall det meste av det som kreves for toppidrett, så vel som utøver og arrangør og for publikum da hallen ikke ble bygget for spill i eliteserien. Vikings har nå fått dispensasjon til å spille i GET-ligaen med den hallen de har, men trenger sårt en ny en. Derfor jobbes det i dag med planer om en helt ny ishockeyhall da det er sterke ønsker i miljøet om dette.

I masteroppgaven skal jeg prosjektere mitt forslag på en ny ishockeyhall til Tønsberg Vikings.

Hensikt og visjon

Med opprykket til eliteserien, GET, trenger ishockeyklubben Tønsberg Vikings sårt en ny ishall. Den eksisterende ishallen i Tønsberg ble bygget som bruks- og treningshall i 1995. Siden den gang har behovet endret seg vesentlig etter hvert som hockey og kunstløp har vokst til relativt store klubber innenfor sine idretter. Dagens ishall mangler det meste av det som kreves for toppidrett så vel som utøver og arrangør som for publikum da hallen ikke ble bygget for spill i eliteserien. Ishockeyklubben spiller nå kampene i den eksisterende ishallen med en 3-åring dispensasjon fra Norges Ishockeyforbund (NIHF).

Tilrettelegging for idrett i byen

Bygninger for sport og fritid, og den følelsen av lykke og fellesskap de genererer, berører alle aspekter av våre liv, økonomiske, politiske og sosiale. Derfor bør bygg for sport og idrett dannes som en integrert del av byene slik som de andre støttepilarene i det moderne urbane samfunn. (Lokale myndigheter, utdanning, religion, handel og industri). Dessverre er det flere eksempler i Norge i dag hvor idrett blir nedprioritert på grunn av vanskelig økonomisk situasjon. Politikere og enhetsledere må forstå hva idrett betyr i et lokalsamfunn og ta idrett i byene på alvor. Synergieffekten og mulighetene rundt det å ha et elitelag i byen med for eksempel tanke på rekruttering er stor. Også utenfor toppidretten handler det om verdiene som barn og unge tar til seg gjennom idrett som trening, kosthold og toleranse. (På tide at noen tar ansvar for idretten. 2013).

Viktigheten med idrett

En viktig målsetting med arkitekturen rundt bygg for sport og idrett er å tilrettelegge bruken slik at det også appellerer til offentligheten. Gjennom å stimulere befolkningen til økt fysisk aktivitet, samt tilrettelegge og bidra til utviklingen av lokale

aktivitetstilbud bidrar dette til økt fysisk aktivitet for mennesker som i utgangspunktet er mindre fysisk aktive.

Det er i dag stor oppmerksomhet rundt fysisk aktivitet og helsegevinsten det gir. I løpet av det siste tiåret har dette fått større fokus og betydningen av tilstrekkelig fysisk aktivitet er velkjent og dokumentert.

Det er en markant økning fra midten av 80-tallet og frem til i dag i befolkningen som sier de trener og mosjonerer. Selv om det er et synlig resultat av den økte bevisstheten rundt helsegevinstene ved fysisk aktivitet er det samtidig en utvikling i samfunnet der aktivitetsnivået synker, eksempler på dette er både i arbeid, hvor vi i mye større grad er stillesittende, og transport, ved at vi i mye større grad benytter oss av bil. (Fysisk aktivitet; omfang, tilrettelegging og sosiale ulikhet-en oppdatering og revisjon. 2012).

Det å tilrettelegge for sport og idrett i samfunnet gjennom det bygde miljøet og tillate arkitekturen å skape rammer og muligheter for deltagelse er viktig. Deltagelse i idrett gir opplevelse av mestring, trening i det å jobbe i team og utviklingen av evne til lagspill. Det er også flere eksempler på at aktiv deltagelse i lagspill er viktig med tanke på jobbsøknad, da det å spille på lag også er en viktig komponent innenfor arbeidsmarkedet. Idrettsheltene er også viktige for å rekruttere både gamle og unge til organisert idrett.

Brukere

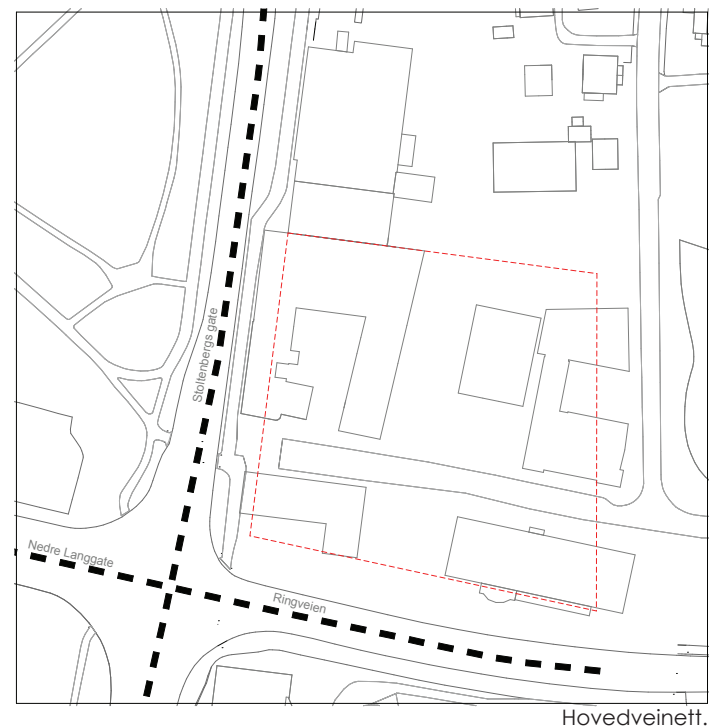
Selv om hallen bygges med sikte på å bli en ishockeyhall som skal brukes til alle hjemmekampene til Tønsberg Vikings, forutsetter konseptet også at hallen kan brukes av skoler, breddeidrett, konsert og diverse arrangementer. Næring er aktuelt som en del av servicetilbudet i tilknytning til aktiviteter i hallen og kan bidra positivt til økonomien. Dette kan for eksempel omfatte servering, catering, og annen butikkvirksomhet.

Forslag tomt.

Tomten som jeg har valgt til mitt prosjekt, er den samme tomten som det i dag planlegges å legge en ny ishockeyhall. (Se illustrasjon: forslag tomt). Jeg har i min oppgave bestemt meg for å bruke den samme tomten fordi den ligger sentralt i Tønsberg, slik at tilgjengeligheten for brukere og publikum er optimal. En lokalisering av ny ishall sentralt i Tønsberg forsterker også fokuset på verdiene rundt sport og idrett, samt tydeliggjørelsen av idrettsidentitet. Beliggenhet i sentrum øker også fleksibilitet i forhold til flerbruk.

Toppidrett er underholdning og underholdning er en sentrumsfunksjon.

Tilgjengeligheten til valgt tomt er god i forhold til hovedveinettet og viktige gang- og sykkelveiforbindelser. Hallen skal dekke både et lokalt, regionalt og nasjonalt marked og de fleste brukergrupper vil ha god tilgjengelighet til tomten. Det forutsettes ikke nye veier eller gater i forbindelse med ishallen. Hovedatkomsten for gående/syklende blir fra Stølenbergs gate,

en gang- og sykkelsti kan også knyttes opp mot Vestfoldgaten. Ishallen vil være gunstig lokalisert i forhold til kollektivtrafikken, både tog og buss. Tomten ligger 800 meter fra busstasjonen og 1000 meter fra togstasjonen.

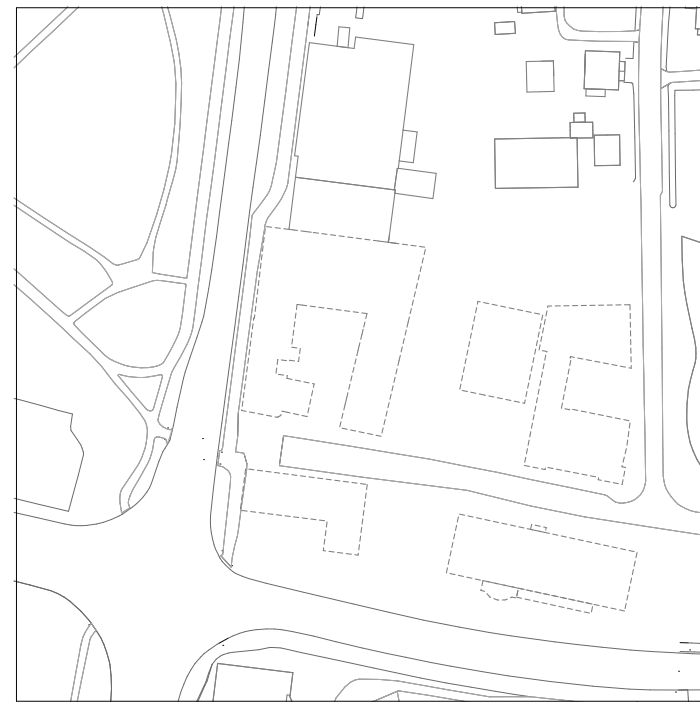

Stølenbergs gate.

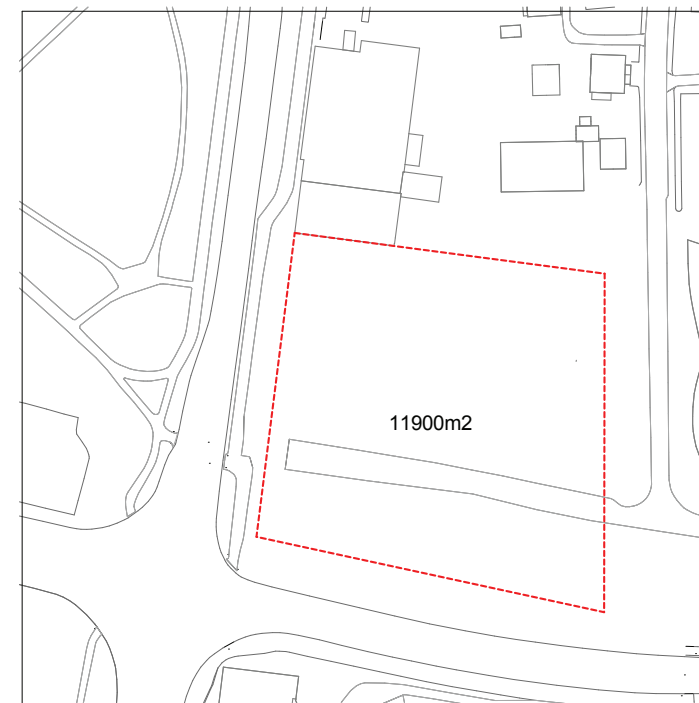
Fra Nøtterøy passerer kollektivtrafikken i Stølenbergsgate rett utenfor. Det bør også være utgangspunkt for en funksjonell og trafiksikker parkeringsplass med muligheter for henting og bringing både med personbil og buss. Parkering på kveldstid i forbindelse med kamp kan nærliggende områder brukes da disse plassene hovedsakelig brukes på dagtid. Ytterlig parkering kan også legges under ny ishall, samt eventuel varelevering. I forbindelse med "events", konferanser, og messer vil det bli nødvendig å frakte tungt utstyr til hallen, disse kjøretøyene må parkeres i umiddelbar nærhet. I tillegg vil TV og media kreve at 2-3 busser eller andre tunge kjøretøy kan parkeres i umiddelbar nærhet i forbindelse med ishockeykampene, samt store arrangementer.

Den nærliggende bebyggelsen består av næring/forretninger og Tønsberg svømmehall. Noe eksisterende bebyggelse fjernes for å frigjøre plass til ishockeyhallen. Tomten til ny ishall vil legge seg ved siden av Stoltenbergs gate i vest, mellom svømmehallen i nord til Ringveien i sør. Tomten er på ca. 11900 m².

Eksisterende bebyggelse som går bort.

Disponibelt areal.

Synergi/Energi/Drift/Miljø

Valgt tomt vil også kunne oppfylle viktige miljøkriterier ved at ishockeyhallen legges ved en svømmehall. Kjøleanlegget for isproduksjon har behov for å avlevere varme under drift. Derfor er det et stort potensial for å oppnå svært gode energi- og miljøtekniske løsninger ved å overføre overskuddsvarmen til svømmehallen. Svømmehaller har kontinuerlig varmebehov uavhengig av utetemperatur/sesong. Tønsberg svømmehall varmest opp i dag ved fjernvarme, og med en kombinasjonsløsning med ishockeyhallen vil det oppnås besparelser også for svømmehallen. Overskuddsvarmen fra kjøleanleggene vil også kunne benyttes til oppvarming av dusjanlegg, vannvarming, oppvarming av hall etc. i ishockeyhallen. Det er fullt realiserbart å oppnå tilnærmet full utnyttelse av overskuddsvarmen fra kjøleanleggene for isproduksjon.

Tønsberg svømmehall.

Arkitektoniske problemstillinger

Idrettsarenaer er spesielle bygninger. De er blant de eneste bygningene som bidrar til at hele lokalsamfunnet samles slik at de kan kommunisere med hverandre og delta sammen på et arrangement. Vi samles inne i dem for å feire en unik opplevelse. Likevel er ofte bygningene kjedelige og uinteressante. I noen tilfeller kan de mangle selv de mest grunnleggende fasiliteter og kan fremstå som så dystre og uvennlige at de nesten kan være skremmende. Den gode nyheten er imidlertid at disse utdaterte, ugjestmilde betongbollene av det tjuende århundre gradvis forsvinner. (Sports architecture. 2001).

Fordi disse byggene har en unik evne til å operere som et møtested for samfunnet, uavhengig av sosial bakgrunn, kultur eller religion er det viktig at disse byggene utformes med en god arkitektur som legger til rette for sosial omgang. God arkitektur skaper rammer, muligheter og begrensninger for det personlige og sosiale liv, og kan derfor stimulere til kontakt og felleskap. Arkitekturens former, farger og symboler utløser tanker og følelser som påvirker psykisk helse og velvære. Ikke minst kan god arkitektur skape følelsen av tilhørighet og bidra til økt følelse av trygghet, kontroll og stedsidentitet. (Bygda 2.0. 2012). Idrettsanleggene er ofte store og dominerende, noe som kan og bør utnyttes. Idrettsanleggene er samlingsteder for byen og for samfunnet uttrykker de kulturelle verdier. Slik som kirken og rådhuset historisk har vært symbolbygg, kan idrettsanleggene gjerne være signalbygg som legges merke til i dagens bybilde. Store og viktige bygg får også ofte en symbolverdi som skaper assosiasjoner hos oss. Gjennom tidene har det festet seg bilder som signaliserer forskjellige opplevelser. Et eksempel her er

kirken nevnt ovenfor, ved kirkespiret som signaliserer sakrale opplevelser. Slike eksempler finner man historisk og kulturelt, som fra greske søyler som gir assosiasjoner til viktige verdslige bygg til den norske tømmerhytta med smårutete vinduer som gir assosiasjoner til det urnorske. (Idrettsanlegg og estetikk. 2001).

Idretten er heller ikke foruten slike symbolverdier, der «en sunn sjel i et sunt legeme» har vært, og fortsatt er, et viktig budskap. Slik kan også norsk arkitektur være synlig internasjonalt. Gjennom bygg for sport og idrett kan norsk arkitektur og norske arkitekter bidra til å skape et tydelig og positivt bilde av Norge som en moderne og innovativ nasjon som fokuserer på verdiene rundt sport og idrett.

Bygninger for sport og fritid er ikke bare sannsynlig å finne blant de ledende arkitektoniske sjangerne i det tjuenførste århundre, men det er også sannsynlig at disse bygningene kommer til å bli klassiske ikoner av det nye årtusenet. Allerede har våre moderne “Sports katedraler” brakt med seg en helt ny tilnærming til hvordan vi ser på en sportsevent. Fra å være et enkelt skall der man samler seg og ser på sport, har det utviklet seg til sofistikerte underholdningssentre, «multi-experience» arenaer som kan nytes på mange forskjellige måter.

Vårt mål som arkitekter er å endre den typiske persepsjonen av bygninger for sport og idrett som betongmonolitter og erstatte det med spennende, stimulerende og oppløftende arenaer for nytelse og underholdning. (Sports architecture. 2001).

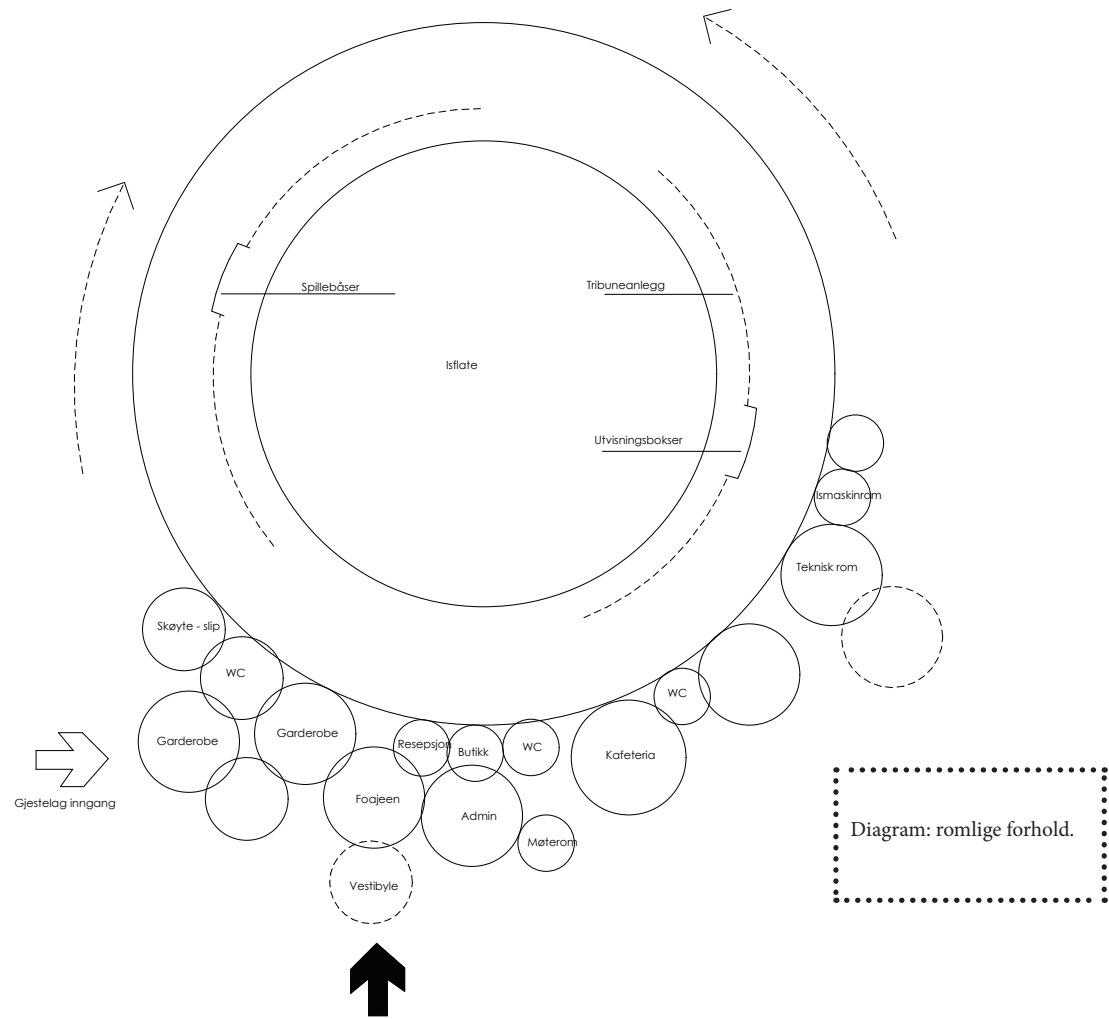
Premisser for oppgaven

Gjennom diplomoppgaven vil jeg utarbeide et forslag til hvordan en ny ishockeyhall for ishockeyklubben Tønsberg Vikings kan fremstå som et møtested i Tønsberg by. En hall som utformes med en god arkitektur som legger til rette for sosial omgang, samt skape møtesteder og treffsteder for samfunnet. Arkitekturen skal skape rammer, muligheter og begrensninger for det personlige og sosiale, og kan derfor stimulere til kontakt og felleskap. Mitt fokus vill bestå i å utfordre den typiske persepsjonen av bygninger for sport og idrett som betongmonolitter og utforske det spennende, stimulerende og oppløftende, slik at ishallen blir en arenaer for nytelse og underholdning.

Overordnet mål

Konsept som kan tilfredsstille følgende kriterier:

- Appellerer til offentligheten.
- Fremstå åpent og innbydende
- Fleksibel i bruk

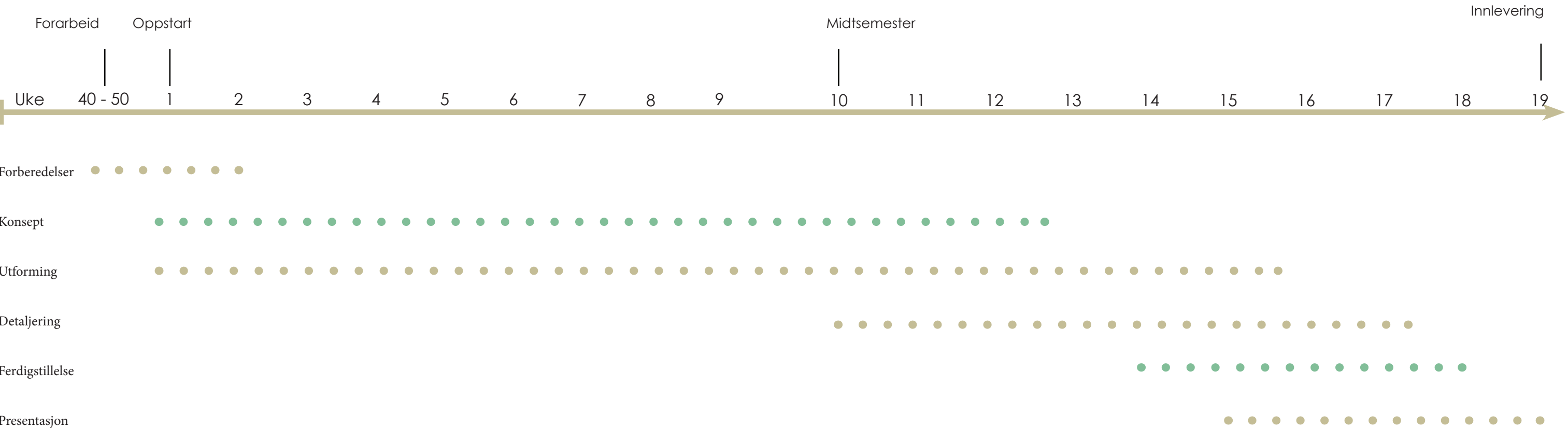
Areal		
netto		<u>6855</u>
brutto (netto x1.5)		<u><u>10280</u></u>

Ishockey	
Isflate	1400
Myldreareal rundt isflate	500
Lagerrom for spillerutstyr	50
Elitelag - garderobe med toalett og dusj	120
Gjestelag - garderobe med toalet og dusj	80
Dommergarderober med toalett og dusj	60
Skøyte-slip	20
Forrom, inngang spillere og ansatte	60
Spillerbåser	25
Sekreteriat og utvisningsbokser	20
	<u>2335</u>

Drift og servicefunksjoner	
Renholdsrom	20
Avfallsrom	40
Møterom	50
Kontorer	100
Lokaler til næring	500
Vaskeri	50
Lager	200
Teknisk rom	50
Ismaskin med smeltegap	40
IKT	30
Teknisk lager	30
Trafo	30
Presse/TV	15
Sekreteriat kamp-protokoll/statestikk	15
Energisentral	<u>500</u>
	<u>1670</u>

Publikumsfunksjoner	
Hovedinngang/vestibyle	200
Tribuneanlegg	2000
Kiosk/kafeteria	100
Serveringskjøkken/resturant med vask/kjøl/lager.	400
VIP	<u>150</u>
	<u>2850</u>

Fremdriftsplan

Metode

I løpet av prosjektet vil jeg ta i bruk flere metoder. Av erfaring vil også metodene som brukes variere i henhold til hvilket stadie i prosjektet jeg befinner meg i. Modellbygging vil være et godt verktøy for meg i forståelsen av rom og volum, i denne oppgaven vil også arbeid i snitt være et veldig viktig verktøy. I tillegg til dette har jeg også avtalt med andre studenter at vi skal sette av tid f.eks. en gang i uken til å forklare og diskutere prosjektet. Dette er et godt verktøy til å belyse andre aspekter enn de jeg kanskje har fokusert mest på.

Forberedelser

- Intervju
- Referanseprosjekter
- Observasjoner av tomten
- arbeid i kart
- Befaring eksisterende ishall
- Studietur
- Tomtemodellering
- Romprogram

Konzept

- Skissemotellering
- Hovedgrep
- Volumstudier

Utforming

- Planer
- Snitt
- Fasader
- Fysiske/digitale modeller

Detailjering

- Konstruksjon
- Materialitet
- Tektonikk

Ferdigstillelse

- Hefter
- Modeller
- Prinsipper
- Tegniner
- Visualisering

Presentasjon

- Layout
- Utsilling

Litteratur:

Sheard, R. (2001). Sports architecture. London: Spon Press

Breivik, G., Rafoss, K. (2012). Fysisk aktivitet; omfang, tilrettelegging og sosiale ulikhet-en oppdatering og revisjon. Finmark: Norges idrettshøgskole

Martens, J. (2001). Idrettsanlegg og estetikk. Kulturdepartementet: Gyldendal undervisning

Bygda 2.0.(2012). Hentet fra: <http://www.bygda20.no/arkitektur>

På tide at noen tar ansvar for idretten.(2013). Hentet fra: <http://www.ha-halden.no/sport/article6426590.ece>

Illustrasjoner:

Diagram, romlige forhold. Eget diagram tegnert fra : Martens, J. (2001). Idrettsanlegg og estetikk. Kulturdepartementet: Gyldendal undervisning